

Velehrad

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Uherské Hradiště

Nadmořská výška: 219 m n. m.

Počet obyvatel: 1 102

Adresa URL: www.velehrad.cz

Okres: Uherské Hradiště

GPS souřadnice: 49.105429N, 17.394263E

První pís. zmínka: 1205 (821 let)

PSČ: 687 06

Historie obce Velehrad

Obec Velehrad je už od středověku spojována s metropolí arcibiskupa Metoděje a politicko–správním centrem Velkomoravské říše v devátém století. Nejstarší názvy obce byly Welgrad 1209, Welegrad 1220, Willegrad 1232, Welehrad 1247.

V katastru obce je doloženo osídlení lidu malované keramiky z mladší doby kamenné, kultury mohylové ze střední doby bronzové i lidu popelnicových polí z mladší doby bronzové.

Obec vznikla kolem cisterciáckého kláštera, který na Velehradě založil v roce 1205 moravský markrabě Vladislav Jindřich a pojmenoval jej podle nedaleké vesnice (dnešního Starého Města) Veligrad. Klášter byl založen podle přísných zásad řádu mimo obec, aby měli řeholníci klid ke svému rozjímání.

Klášteřu patřila řada vesnic v okolí a už od svého založení patřil k nejbohatším církevním ústavům na Moravě. 12. ledna 1421 klášter přepadli husité z nedalekého Ostroha, upálili opata Jana a čtyři mnichy, klášter vyloupili a zapálili. Cisterciáci se uchýlili do města Hradiště a do obnoveného kláštera se vrátili až v letech 1434-1436.

Počátkem 17. století panství značně utrpělo válečnými událostmi. Roku 1623 byl klášter vyloupen vojsky Betlena Gábora, okolo roku 1635 byl klášter několikrát popleněn Valachy a v dubnu roku 1645 se zde usadila švédská posádka. V rámci poválečné obnovy panství byly stavěny v polovině 17. století nové dvory a mlýny, byla opravena od husitských válek pustá konventní budova přiléhající ke klášteru. Po požárech na přelomu 17. a 18. století přišly josefínské reformy a klášter byl v roce 1784 zrušen.

Význam Velehradu jako poutního místa znovu začal vzrůstat od poloviny 19. století, v souvislosti s národním obrozením a hledáním národnostních kořenů ve velkomoravské tradici.

Roku 1869 proběhla na Velehradě národní a církevní pouť k 1000. výročí úmrtí sv. Cyrila a vyhlášení moravsko-panonské diecéze. V roce 1883 Velehrad znovu získala církev a roku 1885 se tady uskutečnila mohutná pouť k miléniu sv. Metoděje, které se zúčastnili i věřící z okolních zemí a ze zámoří.

Za účasti velkého množství lidu byl roku 1923 v chrámu pohřben olomoucký arcibiskup Antonín Cyril Stojan. Roku 1985 v rámci oslav 1100. výročí úmrtí sv. Metoděje se na Velehradě uskutečnila mohutná pouť, které se zúčastnilo na 300 tisíc věřících. Poutě se tak změnila na mohutnou manifestaci proti vládnoucímu totalitnímu režimu.

V roce 1990 navštívil Velehrad také papež Jan Pavel II.

Významní rodáci: Josef Valentin Zlobický (1743-1810) zapomenutý současník a přítel Josefa Dobrovského, profesor českého jazyka na univerzitě ve Vídni.

Významné osobnosti

Kardinál Bedřich Fürstenberg (1813-1892) kníže arcibiskup olomoucký, na Velehradě dal obnovit kapli Cyrillku, pořídil nový oltář pro baziliku.

Baltazar Hříva (*1865) kněz, spolupracovník arcibiskupa Stojana, hlavní aranžér velehradských slavností, hlavní organizátor stavby exercičního domu na Velehradě - Stojanova.

Arcibiskup Antonín Cyril Stojan (1851-1923) kněz, theolog, poslanec Národního shromáždění, obnovitel Velehradu.

Msgre. Dr. Jan Šrámek (1870-1956) kněz, politik, zakladatel Čs. strany lidové, Čs. Orla, spoluzakladatel Kongregace sester Cyrila a Metoděje, poslanec, předseda protinacistické exilové vlády z let 1940-1945.

Ignác Wurm (1825-1911) kněz, poslanec, organizoval velehradské pouti, zasloužil se o opravu chrámových lavic.

Adolf Heller (*1887) malíř, krajinář, figuralista, autor kostelních obrazů.

Kristián Bohumír Hircshmentzel (1638-1703) duchovní, historik, spisovatel, kronikář.

Otmar Oliva (*1952) sochař, věnuje se výzdobě chrámových interiérů, liturgickým předmětům a zvonařství, autor výzdoby papežské kaple ve Vatikánu a kostela ve slovinském Mariboru.

Ignác Raab (1715-1787) malíř, autor fresek, vyzdobil řadu kostelů a klášterů.

